

X. PHẪM BÁT TƯ' NGHÌ

01

Khi ấy, trời Đế Thích nghĩ: Nếu có người chỉ nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì nên biết người đó đã từng cúng dường chư Phật, và phát thệ nguyện rộng lớn, huống là người có thể thọ trì, đọc tụng, biên chép, giảng thuyết cho người khác, như lời dạy tu hành, thì nên biết người này đã ở chỗ vô lượng Phật quá khứ, gần gũi cúng dường, trồng nhiều căn lành, từng được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa. Nghe xong thọ trì, đọc tụng, biên chép giảng thuyết cho người khác, như lời dạy tu hành. Hoặc đối với kinh này thường hỏi, thường đáp, nhờ năng lực phước của đời trước nên nay thành tựu được việc này. Nếu các hữu tình đã từng cúng dường vô lượng chư Phật, công đức đã thuần tịnh, thì nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tâm người đó không kinh, không sợ, chẳng khiếp.

Xá-lợi Tử biết tâm niệm của trời Đế Thích, liền bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu các Bồ-tát đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể sanh tin hiểu thì nên biết người này giống như các Đại Bồ-tát Bất thối chuyển. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế lý thú sâu xa rất khó tin khó hiểu. Nếu người ở đời trước tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa dài lâu, ở trước Phật thưa hỏi, lắng nghe, lãnh thọ, chẳng ở chỗ Phật trồng nhiều căn lành thì đâu có thể mới vừa được nghe liền có thể tin hiểu.

Hoặc có người nghe thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, hủy báng chống đối thì nên biết người này đời trước đã hủy báng, chống đối Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Vì người ngu như thế ít có căn lành, nên đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không sanh lòng tin thanh tịnh, chưa từng thưa hỏi Phật và các đệ tử nghĩa sâu xa, nên nghe thuyết nghĩa thú Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, hủy báng, chống đối.

Trời Đế Thích thưa hỏi Xá-lợi Tử:

- Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế lý thú sâu xa, rất khó tin hiểu. Có các người tin ưa, tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chưa lâu, nghe nói về nghĩa thú sâu xa trong đó không tin hiểu, chưa phải là

hiếm có. Nếu người lễ kính Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tức là lễ kính trí nhất thiết trí.

Xá-lợi Tử bảo:

- Đúng như vậy! Đúng như vậy! Như lời ông nói. Vì sao? Kiền-thi-ca! Vì sự đặc trí nhất thiết trí của Như Lai đều từ Bát-nhã ba-la-mật-đa mà sanh ra. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lại nhờ trí nhất thiết trí của Như Lai mà có.

Kiền-thi-ca! Các chúng Bồ-tát nên hành như thế. Nên trụ như thế. Nên học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế.

Khi ấy, trời Đế Thích bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các chúng Bồ-tát làm cách nào để gọi là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, để gọi là trụ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, để gọi là học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa?

Bấy giờ, Phật khen trời Đế Thích:

- Lành thay! Lành thay! Ông nương năng lực của Phật nên mới có thể hỏi Như Lai nghĩa sâu xa như thế.

Kiền-thi-ca! Các chúng Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nếu không trụ sắc thì cũng không trụ đây là sắc, như vậy là học sắc. Nếu không trụ thọ, tưởng, hành, thức thì cũng không trụ đây là thọ, tưởng, hành, thức, như vậy là học thọ, tưởng, hành, thức.

Lại nữa, Kiền-thi-ca! Các chúng Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nếu không học sắc thì cũng không học đây là sắc, như vậy là không trụ sắc. Nếu không học thọ, tưởng, hành, thức thì cũng không học đây là thọ, tưởng, hành, thức, như vậy là không trụ thọ, tưởng, hành, thức.

Kiền-thi-ca! Như vậy gọi là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, cũng gọi là trụ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, cũng gọi là học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Xá-lợi Tử bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế rất là sâu xa, khó thể đo lường, khó có thể nắm bắt, không có giới hạn.

Phật bảo Xá-lợi Tử:

- Đúng như vậy! Đúng như vậy! Như lời ông nói.

Xá-lợi Tử! Các chúng Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nếu không trụ tánh sâu xa của sắc thì cũng không trụ đây là tánh sâu xa của sắc, như vậy là học tánh sâu xa của sắc. Nếu không trụ tánh sâu xa của thọ, tưởng, hành, thức thì cũng không trụ đây là tánh sâu xa của thọ, tưởng, hành, thức, như vậy là học tánh sâu xa của thọ, tưởng, hành, thức.

Lại nữa, Xá-lợi Tử! Các chúng Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nếu không học tánh sâu xa của sắc thì cũng không học đây là tánh sâu xa của sắc; như vậy là không trụ tánh sâu xa của sắc. Nếu không học tánh sâu xa của thọ, tưởng, hành, thức thì cũng không học đây là tánh sâu xa của thọ, tưởng, hành, thức; như vậy là không trụ tánh sâu xa của thọ, tưởng, hành, thức.

Xá-lợi Tử bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế rất là sâu xa, khó có thể đo lường, khó có thể nắm bắt, không có giới hạn, thì khó tin hiểu. Chỉ nên thuyết cho các Bồ-tát ở địa vị Bất thối chuyển kia. Bồ-tát kia đối với pháp không nghi, không ngờ, không mê mờ, không hoang mang.

Khi đó, trời Đế Thích hỏi Xá-lợi Tử:

- Nếu thuyết cho các Bồ-tát chưa được thọ ký sẽ có lỗi gì?

Xá-lợi Tử nói:

- Người kia nghe kinh sợ, hoặc sanh hủy báng. Do nhân duyên này chịu khổ lớn lâu dài, khó đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Trời Đế Thích bạch:

- Có Bồ-tát nào chưa được thọ ký, nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tâm không kinh sợ, không hủy báng, rất tin hiểu?

Xá-lợi Tử nói:

- Có. Bồ-tát như thế từ lâu phát tâm quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, từ lâu tu hạnh Đại Bồ-tát, mặc dù chưa được thọ ký đại Bồ-đề, không qua chỗ một đức Phật, hoặc hai Phật, nhưng nhất định sẽ được thọ ký đại Bồ-đề.

Bấy giờ, Phật bảo Xá-lợi Tử:

- Đúng như vậy! Đúng như vậy! Như lời ông nói.

Xá-lợi Tử! Nếu các Bồ-tát chưa được thọ ký, nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tâm rất tin hiểu, không kinh sợ, thì nên biết Bồ-tát đó từ lâu đã phát tâm đại Bồ-đề, trông nhiều căn lành, vâng theo nhiều bạn lành.

Xá-lợi Tử bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Con muốn nói chút ít thí dụ, cúi xin Thế Tôn cho phép.

Phật bảo Xá-lợi Tử:

- Tùy ý ông nói.

Xá-lợi Tử bạch:

- Bạch Thế Tôn! Như thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, trong giấc mộng thấy mình ngồi tòa Bồ-đề vi diệu, nên biết người này gần chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nếu có người được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tâm không kinh sợ, hết lòng tin hiểu thì cũng như vậy, nên biết người này từ lâu xa đã phát tâm quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, căn lành đã thành thực, hoặc đã được thọ ký đại Bồ-đề, hoặc sẽ gần được thọ ký đại Bồ-đề, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Ví như có người dạo chơi trong đồng hoang vu, ngang qua đường hiểm một trăm do-tuần, hoặc hai, hoặc ba cho đến năm trăm, thấy cảnh các thành ấp, vương đô ở phía trước nghĩa là thấy người thả trâu, vườn rừng, đồng ruộng v.v.... Thấy cảnh như thế, liền nghĩ: Thành ấp, vương đô cách đây không xa. Sau khi nghĩ như thế thân tâm thư thái, không sợ thú dữ, giặc dữ, đói khát. Cũng như thế, Bồ-tát được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa hết lòng tin kính, nên biết không lâu sẽ được thọ ký Bồ-đề, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, không còn sợ rơi ở địa vị Thanh văn, Độc giác. Vì sao? Vì đã được thấy nghe, cung kính, lãnh thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tướng trước của quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Ví như có người muốn xem biển lớn, lần lượt đi đến biển, trải qua nhiều thời gian, khi không còn thấy núi rừng, liền nghĩ: Nay thấy cảnh tượng này thì biển lớn không còn xa. Vì sao? Vì gần biển lớn, đất chắc chắn thấp dần, không có các núi rừng. Người kia lúc ấy mặc dù chưa thấy biển nhưng thấy cảnh gần biển, nên vui mừng hơn hờ. Cũng như thế, Bồ-tát được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa hết lòng tin kính, nên biết không lâu sẽ được thọ ký Bồ-đề, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì sao? Vì đã được thấy nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là tướng trước của quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Ví như mùa xuân hoa quả cây cối lá già đã rụng, cành nhánh tươi nhuận, mọi người được thấy đều nghĩ: Hoa quả lá non không lâu sẽ sanh ra. Vì sao? Vì các cây này hoa quả lá non hiện tướng trước vậy. Cũng như thế, Bồ-tát được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa hết lòng tin kính, nên biết không lâu sẽ được thọ ký Bồ-đề, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Khi ấy, trong chúng hội có các Thiên tử thấy xong hoan hỷ nghĩ: Đồi trước các Bồ-tát đã đặc tướng này rồi, không lâu sẽ được thọ ký đại Bồ-đề. Nay các Bồ-tát này cũng được tướng này thì không lâu cũng sẽ được thọ ký đại Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Ví như người con gái mang thai đã lâu, thân thể càng nặng nề, làm việc hay nghỉ ngơi không được yên ổn, ít ăn uống ngủ nghỉ, chẳng thích nói nhiều, chán những công việc làm hằng ngày, vì bị đau đớn, mệt mỏi nên dẹp hết các công việc. Bà mẹ kể thấy tương như vậy biết không lâu nàng sẽ sanh. Cũng như thế, Bồ-tát được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa hết lòng tin kính, nên biết không lâu sẽ được thọ ký Bồ-đề, mau chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, làm lợi ích an vui cho tất cả hữu tình đến tận đời vị lai.

Bấy giờ, Phật khen Xá-lợi Tử:

- Lành thay! Lành thay! Ông nói ví dụ về Bồ-tát rất đúng, đều là nhờ năng lực, oai thần của Như Lai.

Quyển thứ 559
HẾT